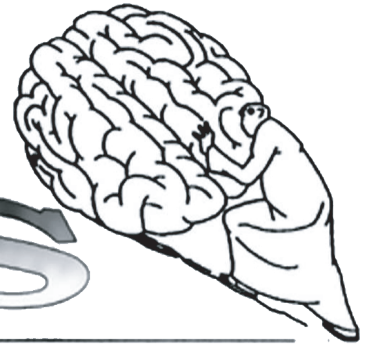

SISYFOS

Cílem Českého klubu skeptiků SISYFOS je šíření vědeckých poznatků a nezkrácených informací. Zkoumáme sporné jevy a vystupujeme proti pseudovědeckým názorům. Pomáháme chránit spotřebitele před nabídkou podvodných služeb, pomůcek a přístrojů. Podporujeme kritické myšlení a zdravou pochybovačnost. Naším členem se může stát každý, kdo dává přednost rozumu před vírou v zázraky.

Z OBSAHU

Bludné balvany předány	1
Medicína a alternativní medicína z pohledu spotřebitele a jeho financí (<i>Pavel Vlašánek</i>)	8
Paranormální výzva má za sebou první test – proutkař v něm neuspěl (<i>Leoš Kyša</i>).....	12
Paranormální výzva Českého klubu skeptiků Sisyfos navyšuje odměnu o 1 000 000 Kč (<i>Leoš Kyša</i>)	13
Jsem přepólován aneb skeptická procházka festivalem EVOLUTION 2014 (<i>Čeněk Zlatník</i>).....	14
Návrhy na udělení Bludného balvanu.....	15

Bludné balvany předány

Jako každý rok i letos jsme udělovali Bludné balvany. Letošní předávání cen za matení veřejnosti se uskutečnilo v pátek 28. 3. v tradičních prostorách Strouhalovy posluchárny Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Proslov při předávání XVI. Bludných balvanů Sisyfa za r. 2013

Slovutní laureáti a jejich fanynky, vzácní hosté, příznivci i odpůrci kritického skeptického myšlení, dámy a pánové!

V zastoupení Strašného Sisyfa předstupuji před toto tradiční slavnostní shromáždění již po šestnácté. Byl to rok v naší stře-doevropské kotlince plný veletočů. Vyměnili jsme si staršího prezidenta za mladšího, ten starší vypustil na svobodu něco přes 111 tisíc odsouzených a obviněných, čímž Vězeňská správa uspořila proti předešlému roku téměř 180 milionů Kč a kriminalita v uplynulém roce vzrostla proti předešlému jen o 7 %. Zajímavým nevyřešeným problémem zůstává, kdo ten text amnestie napsal. Podle dosud nepotvrzených zpráv to byli proslulí Paroubkovi Marťani.

V průběhu roku pak propukaly a zase tiše mizely v propadlišti dějin různé skandály, které v poněkud barvotiskové formě zasáh-

ly i vládu, takže ta se nám poroučela v půlce června, aby již koncem téhož měsíce byla nahrazena vládou nestraničských odborníků, která pak neziskajíc důvěru počátkem srpna vládla v demisi až do konce ledna letošního roku, čímž ustavila nový český rekord. Během té doby se jí mimo jiné podařil další zářez, protože jako první stát světa jsme měli naráz dva policejní prezidenty. Ostatně, co jiného lze čekat od vlády takových odborníků?

Pro Bludný komitét Sisyfa to byly samé dobré zprávy, protože z předešlých ročníků víme, jak vážně je ohrožována bezpečnost členů Komitétu po vynesení výročního ortelu. Zde cituji z e-mailu jednoho z loňských laureátů, který v odpovědi na mou diskrétní pozvánku k převzetí Bludného balvanu napsal:

Slovutný pane Grygare, dekuji vam za navrh udelit mi bludny kamen. S radosti vas bludny kamen na verejnosti prijmu v pripade, ze vy jste ochoten na verejnosti prijmut moji odmenu za vas bludny kamen obratem. Moji odmenou za vas bludny kamen je rana pesti

do nosu před celým publikem, kde se budou předávat bludné kameny. Pakliže nejste ochotni přijmout moji odmenu, pak raději zapomenete moje jméno a zapatřejte mezi lidi, kteří se vami beztrestně nechají ztrapňovat na veřejnosti. Ja mezi ne rozhodně nepatřím.

P.S.: Sezenem jeste par lidi a rozbijem mu hubu? Co si to vubec dovoluje? Kdo mu k tomu, co dela, dava pravo?

Teď už jistě chápete, že se dvěma policejními prezidenty v zádech jsme se cítili v bezpečí. Již v předvečer Tříkrálový jsme za přísných bezpečnostních opatření zahájili v našem osvědčeném protiraketovém bunkru náročný úkol vyznat se v bezmála stovce nominací, které jsme v průběhu uplynulého roku dostali. Pro osvěžení paměti připomínám, že v předšlém XV. ročníku se nám sešla polovina obvyklého počtu nominací. Nápadný pokles jsme přičítali tomu, že fáma o konci světa v prosinci 2012 utlumila zájem o naši taškařici, protože kdo by se v takovém případě staral o něco, co by se bylo bývalo odehrálo až čtvrt roku po konci světa?

V loňském proslovu jsem nabízel alternativní vysvětlení, že pokles počtu nominací je důsledkem ekonomické krize, takže lidé nemají tolik energie a času na vymyšlení pitomostí. Něco na té hypotéze přece jen asi je, protože, jak nám sdělili analytici koncem roku, Česko se vymanilo z recese. Šarlatáni a jurodiví tak ucítili novou příležitost podílet se na blahodárnému růstu HDP odčerpáním případných finančních přebytků v kapsách daňových poplatníků nabídkami, kterým se prostě nedá odolat. Ostatně už za chvíli uvidíme, že to pouštění žilou našim překvapivě důvěřivým spoluobčanům dosáhlo nových, již docela EUropských parametrů.

Bludný komitét je tvořen tak vyrovnaným týmem odborníků, že proti tomu by Rusnokova vláda mohla v našem bunkru hrát jen třetí housle nebo čtvrtou basu. Díky této kvalifikaci poroty jsme během pouhých dvou hodin a šesti a půl minuty byli s to většinu nominací vyřadit kvůli formálním nedostatkům. Ve XXI. století to zní neuvěřitelně, ale představte si, že mnoha uchazečům např. chyběly výpisy z rejstříku trestů ne starší než dva měsíce, anebo neměli aktivovanou svou datovou schránku!

Druhá rozhodující schůze našeho Komitétu pak proběhla neméně hladce v polovině února. Souhlasné mručení šlo

opravdu ráz na ráz a čtvrt. Vzápětí jsme se dohodli na definitivních zněních všech laudatií a pak už jsme se mohli věnovat přípravě slavnostního ceremonálu.

Můj dík za hladký průběh oponentního řízení patří všem až neuvěřitelně nezávislým odborníkům našeho Komitétu; byla to excelentní ukázka toho, co dokáží profesionálové každým coulem až palcem. Podobně děkuji všem, kdo se nejruznějším způsobem podíleli na přípravě, organizaci a programu dnešního večera. Nemohu zapomenout ani na všechny příznivce, ba i nepřiznivéce našeho Klubu, kteří v průběhu celého roku dodávali do naší databáze výživné nominace. V neposlední řadě děkuji děkanovi Matematicko-fyzikální fakulty UK prof. Janu Kratochvílovi za poskytnutí Strouhalovy posluchárny pro bludnou slavnost.

Protože však mým úkolem je navíc poskytnout tomuto vybranému shromáždění vizi do budoucnosti, mohu s potěšením sdělit, že nepochybuji o přílivu velmi nadějných nominací za rok 2014. Uvážíme-li, že máme za sebou teprve necelé čtvrtletí roku, kdy ekonomika teprve nabírá dech, tak jedna z nejčtenějších domácích zpráv poslední dekády března měla titulky:

Ekologové mají továrnu na zmije a vysazují je z letadel, bojí se na Moravě

LUHAČOVICE/BRNO - Z vrtulníku se snáší krabice na padáček, dopadne na povrch, otevře se - a z ní se do všech stran plazí zmije. Ochránáři bojují s novou fámou, podle níž ohrožují vysazováním těchto hadů nic netušící lidi a děti...

Teprve po přečtení této zprávy jsem pochopil, proč se ochráničům začalo říkat ekoteroristi.

Jiří Grygar. mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Strašného Sisyfa, vrr.

Bronzový Bludný balvan v kategorii družstev

Protiproud – Kontrarevoluční magazín Petra Hájka, za vytrvalé odhalování všemožných spiknutí

Média lžou. Všechna? Tedy skoro všechna. Jenom ta malá, alternativní, nespojená s iluminátskými, zednářskými,

„Angelina Jolie: satanistka s českými kořeny? Další informace k pozadí temné kampaně s uříznutými řadry.“

A co teprve uvidíme uvnitř samotných článků!

V článku o americké herečce Angelině Jolie se dočteme o nebezpečnosti podprsenek vyztužených dráty, protože „...kovový drát může fun-

pravdoláskarskými, židovskými a bilderbergovskými ložemi mluví pravdu a nic než pravdu. Samozřejmě pravdu, která sice nebývá ověřena, ale za to je alternativní a spadá do výkladu lidstva coby loutek manipulovaných tajnými společnostmi, ďábelskými korporacemi a zrůdnými boháči stojícími za zlovolným farmaceutickým byznysem.

Ještě, že se najdou hrdinové jako redaktori a spolupracovníci internetového deníku Protiproud (<http://protiproud.parlamentnilisty.cz/>), vedení nejstatečnějším z nejstatečnějších, tedy Petrem Hájkem, laureátem zlatého Bludného balvanu za rok 2009, o kterém je známo, že jako jediný člověk na planetě se nevyvinul z opice, ale byl seslán rovnou Bohem. Tedy tím správným Bohem, jenž nesnáší pravdoláskáře a homosexuály, ne falešnou imitací, o níž mluví ďábelský páter Halík. Žasněme nad články Protiproudu:

„Řídí současnou krizi na blízkém východě a politiku Bruselu ilumináti?“

„Jsou současné události v Sýrii výsledkem plánu iluminátů z 19. století? Války a revoluce dosud probíhaly přesně podle jejich tajných dokumentů.“

„Očkování neposiluje imunitu, ale ničí ji. Nežádoucí účinky: smrt, rakovina, autismus. Vakcíny obsahují HIV.“

„Iluminátská skupina Bilderberg: Převodová páka a mozkový trust světovlády. Bude jejich pokus o zničení národních států úspěšný?“

govat jako anténa přitahující elektromagnetická pole, což může rovněž zvyšovat riziko vzniku rakoviny prsu...“, ale také o nebezpečí antiperspirantů. Za boj proti podprsenkám redakci Protiproudu mužští skeptici děkují, za boj proti antiperspirantům nikoliv.

Články Protiproudu jsou prostě úžasné. Míchání faktů, reálných událostí s výmysly, absolutními nesmysly a spekulacemi, spousta obdivných článků o alternativní medicíně a homeopatii zvláště a posedlost americkou herečkou, to je prostě koktejl, kterému čtenář, ani čtenář skeptik nemůže odolat a musí jej ocenit.

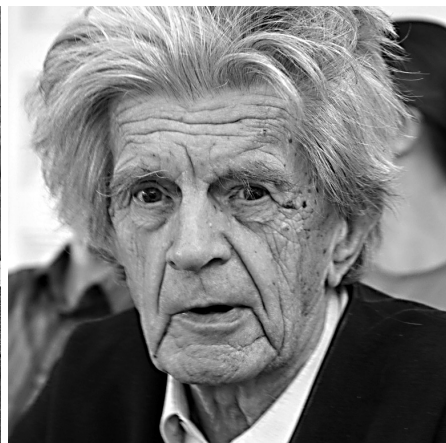
Drazí redaktori a spolupracovníci Protiproudu. Doufáme, že vám Bludný balvan dodá spoustu energie do další práce a napíšete pěkný článek o napojení Českého klubu skeptiků Sisyfos na ilumináty, Bilderberg nebo alespoň izraelskou ambasádu.

Bronzový Bludný balvan v kategorii jednotlivců

Igor Chaun, za velkorysou mediální propagaci pseudovědeckých idejí a jejich nositelů

Igor Chaun je originální český tvůrce, pracující v různých žánrech. Prožívá pestrý život, dříve se nevyhýbal ani politice. Znáte jej nejspíš z televize, jako scénaristu a režiséra hraných i dokumentárních pořadů. Je opravdovým hleďačem, přeje si být tak přijímán a o zákruty cest se rád podělí s publikem. Je oblíbenou, veřejnou osobností par excellence.

Od 90. let se začal zajímat o spiritualitu, typickou pro hnutí New Age. Zde doputoval nejdál, dokonce až do změněných stavů vědomí, do nichž vchází spontánně, bez drog. Běžně rozmlouvá s anděly, čemuž závistivě přihlížejí nižší duchové. Nad jeho mystickými výkony žasneme, ale za ně Balvan NEDÁVÁME.

Náš laureát začal asi před dvaceti léty obdivovat českoamerického psychiatra Stanislava Grofa. Hle, můj guru! Chaun oslovil Grofa osobním dopisem, prosadil jeho zařazení do televizního cyklu GEN, jako jednoho ze stovek největších žijících Čechů. Natočil s ním film, který měl „zasadit další úder do hmotářského obranného valu našich lidí“. Sisyfos však vidí Grofa jinak, jako čelného představitele pseudovědy, podle níž se lidské vědomí spojuje s inteligentním kosmem a získává touto cestou objektivní informace. Grofovi jsme udělili Balvan dokonce dvakrát: bronzový v roce 2001 (za rok 2000) a jubilejní diamantový v roce 2008. Leč toho, který k věhlasu pana profesora tolik přispěl, jsme opomíjeli. Dnes vlastně splácíme dávný dluh.

Duchovní vývoj našeho laureáta ovšem pokračoval. Po setkání s Grofem studoval další esoteriky. Důležitým mezníkem byl osobní kontakt s amazonskými šamany.

V roce 2013 Chaun dovršil založení esoterické společnosti Goscha. Díky elánu doživotně zvoleného předsedy se tu setkávají duchovně blízcí lidé, sdílejí radost a optimismus, šíří poezii, pozitivní energii, meditují. Nic proti tomu, ale oni zároveň propagují pseudovědecké osobnosti, které ma-

tou veřejnost. Na hlavní stránce <http://www.goscha.cz> a na několika „gošárnických“ kanálech youtube (gossscha1, goschaTV1, goschaTV, goschaTV2) se nabízí kolem tisícovky položek, převážně videí. Zřídka přinášejí skutečnou osvětu. Vzniká svérázná video-encyklopedie esoteriky.

Vzmešme např. video „Jak léčit rakovinu“ (<http://www.youtube.com/watch?v=03zry49RTpo>), kde Dipl. Ing. Dr. Dr. h. c. Wassil Nowicky, rakouský chemik ukrajinského původu, propaguje jím syntetizovaný domnělý lék proti

rakovině UKRAIN. Prostředek prý dokáže rozlišit nemocné buňky od zdravých a léčit specificky s účinností 70 – 80%. Přesto se po dlouholetém (od roku 1978) úsilí nezdařilo dosáhnout oficiálního schválení. Chaunův host vystupuje suverénně a posluchači jeho přednášky jsou zmateni: zvou ho do Česka, kde prý lék najisto dosáhne uznání! Jsou mezi nimi nemocní rakovinou nebo stůňou jejich blízcí. Domáhají se léku, chápeme to, jde o život. S nepovoleným lékem

Na tradičním semináři „Umíme to lépe“ předvedl Martin Bloch za pomoci Pavla Havajíta opravdovou telekinezi.

však nechce opatrný Nowicky veřejně kšeftovat. (Nepochlubí se, že měl v Rakousku opletačky se zákonem.) Daruje dvacet dávek, aby je Chaun rozdál potřebným. Nemocný má po jedné dávce poznat, zda lék účinkuje a může se pak vydat do Vídně pro další, načež lze modifikovat nebo vysadit klasickou léčbu (ozařování). Zájemců se zdá být přes dvacet...

Jak si náš hledající laureát poradí? A bude v neodpovědných aktivitách pokračovat?

Stříbrný Bludný balvan v kategorii družstev

firma DAP Services, a.s. za iracionální psychodiagnostiku „Barvy života“

V internetových sítích se dá vydělávat všelijak, i prodejem zázračného zboží a zázračných metod. Člověk by řekl, že ty méně solidní obchody budou mít na jedné straně obchodníka bez skrupulí či podvodníka a na straně druhé důvěřivého jedince. Kupodivu, i na té druhé straně se často nacházejí různé instituce a orgány.

Jednou z takových úžasných metod, prezentovaných na internetu, je psychodiagnostická metoda „Barvy života“. Podle autorů dokáže objasňovat průběh a strukturu myšlení, cítění, prožívání i seberealizačního chování, jak u jednotlivců, tak i u skupin.

Firma DAP Services na svých stránkách nabízí celou řadu aplikací své unikátní metody. Aby se zákazník v problematice lépe orientoval, nechybí ani „tisíce děkovných dopisů“. Probírat se jimi je docela nudné a deprimující. Na druhou stranu způsob fungování je odbyt stručně a povrchně, s ne příliš konkrétními odkazy na starší i novější autority, od su-

merských a čínských myslitelů přes J. W. Goetha a Maxe Plancka až po Maxe Lüschera a jeho barvový test. Lüscherův barvový test je sice rychlý a pro klienta zajímavý, ale ve srovnávacích výzkumech s běžnými metodami vykazuje nízkou validitu. I přes tvrzení autorů barev života se vnímání barev ukazuje závislé na kulturním i rasovém prostředí a – dovolím si malou spekulaci – v případě žen a dívek i na módních trendech.

Unie psychologických asociací ČR podrobně analyzovala materiály dostupné na internetu i dokumenty poskytnuté speciálně společností DAP Services a vydala kritické stanovisko, ve kterém „metodu v žádném případě nedoporučuje“ (viz Zpravodaj SISYFOS 3/2013, spolu s článkem M. Waltera „Barevný psychobyznys“). Obává se, že „používání této metody v praxi může vést k poškození klientů“. K tomuto stanovisku se kloní i ministerstvo školství.

Z podaných argumentů uveď me:

„Předložené „statistické důkazy“ představují samoučelná, iracionální tvrzení, zneužívající laické uživatele, kteří je nemohou ověřit; kvalitu metody však nedokládají.“

Výstupy metody jsou natolik obecné, že je nelze jednoznačně přijmout ani vyvrátit, a podléhají Barnumovu efektu.“

Kvůli systematickým chybám může metoda „Barvy života“ vést ke stigmatizaci klientů nebo je může uvést v omyl (např. při vyšetření kolektivu ve třídě nebo při kariérním poradenství). Nerespektuje individualitu člověka a variabilitu jeho potřeb a může diskriminovat znevýhodněné jedince.“

Přes všechna tato i další rizika je metoda dále nabízena a bohužel i využívána. Navíc byl její rozvoj opakovaně podporován z veřejných zdrojů a „testováním“ prošli žáci a studenti řady škol. Tam metodu „Barvy života“ pokládáme za zvlášť nebezpečnou.

Stříbrný Bludný balvan v kategorii jednotlivců

Prof. RNDr. Antonín Jirí Mejsnar, DrSc., IOM, za pozoruhodné zatemnění problematiky evoluční biologie

Pan profesor Mejsnar je člověk ověnčený tituly a oceněními, zkušený pedagog a autor mnoha skript i odborných publikací. V loňském roce náhle opustil své obory, genetiku a fyziologii, a obrátil se na veřejnost s knížkou o evoluční biologii „Mýtus evoluce aneb geny křičí: Jémine, mýlíte se Darwine“ (Galén, 2013). Snad tím chtěl napravit škody páchané médií, která nás dennodenně masírují evoluční propagandou a ódami na Darwina. Jak si pan profesor posteskl v předmluvě: „Je minimálně zarážející, kolik lidí včetně biologů ještě na počátku třetího tisíciletí věří v mechanismus ‚přírodního výběru‘.“ S tím je, samozřejmě, potřeba něco udělat, a přivést veřejnost laickou i odbornou na správnou cestu inteligentního designu. A tak se pan profesor s plným nasazením vrhl do bohubilého úsilí, které vyústilo ve stovce stránek pozoruhodného textu.

Autorova původní neznalost evoluční biologie se zdá pochopitelná. Narodil se ve stejném roce jako jeden z nej-

známějších evolučních biologů dneška Richard Dawkins, a s tím, co se dnes žáci o evoluci běžně učí v hodinách biologie, se tedy nesetkal ani při svých univerzitních studiích; jeho obor výzkumu pak evoluční znalosti skutečně vyžadovat nemusel. Pozoruhodné však je, že se pan profesor před sepsáním knihy zjevně vůbec neorientoval na poli moderní evoluční vědy, a místo rozporování současných poznatků a teorií se v knize pokusil rozcupovat rovnou samotného Darwina a dílčí, dnes často vyvrácené představy o původu člověka. V knize se postupně dozvídáme převratné novinky typu: „není to tak dlouho, co někteří přírodovědci spekulovali o neandrtálcích jako o našich předcích. Před nějakými 150 lety trvala naléhavá potřeba propojit evoluční řetězec mezi námi a prehistorickými typy označovanými jako Homo erectus. V této souvislosti je pochopitelné, že se evolucionisté okamžitě a ochotně chopili objevu neandrtálce, a předchůdce pro nás, jeho potomky, byl nalezen.“ 150 let je v biologii skutečně velmi krátká doba, jak si pan profesor na základě zkušeností se svými mateřskými obory zajisté uvědomuje. Darwinovu evoluční teorii už známe, koneckonců, závrtných 155 let!

Ale zpět k Darwinovi. Tomu je notně co vyčítat, a tak pan profesor s velkým sebezapřením vybral pouze deset nejdůležitějších bodů a prezentoval nám je s názvem „Dekalog jako výzva Darwinově konceptu“. V této kapitole se řeší převážně pokročilejší genetika, což je samo o sobě docela zajímavé vzhledem k tomu, že Darwin, současník Mendelův, patrně slovo gen v životě neslyšel, natož aby znal zákoutí epigenetiky či horizontálních genových transferů. S nesrovnalostmi mezi Darwinovou teorií a začínající genetickou vědou se zhruba před 70 lety vypořádala tzv. Nová syntéza, další genetické objevy od té doby evoluční teorii spíše podporují, nežli vyvracejí. Pan profesor Mejsnar to bohužel neocení,

z knihy je zcela jasné, že o moderní genetice ví zhruba to-
též, co o moderní evoluci. U člověka jeho zaměření je toto
zjištění možná nakonec na celé knize tím nejsmutnějším. Na
druhé straně, pan profesor moderní vývoj v některých oblas-
tech skutečně sleduje. Žhavý bod současných amerických
debat s kreacionisty tak v knize rozhodně nechybí: „...evo-
luce není schopna vysvětlit, proč se v předpokládané genea-
logii druhů nevyskytují ‚přechodné formy‘. Jestli je evoluce
pravdivá, pak by musely fosilie v ‚dlouhém běhu věků‘ ob-
sahovat obrovské množství přechodných forem.“

**Než pan profesor získá článek, který uzná za dostatečně
přechodný, udělujeme mu nepřechodný stříbrný Blud-
ný balvan**

Kritické recenze:

Jiří Heřt: Ke knize Jiřího Mejsnara... Zpravodaj Sisifos
3/2013, též www.sisifos.cz

Václav Hořejší: Kreacionismus ve Vesmíru. [http://www.ves-
mir.cz/diskuse/prispevek/clanek/10471](http://www.vesmir.cz/diskuse/prispevek/clanek/10471)

Zlatý Bludný balvan v kategorii družstev

ex aequo firmy ZAT a.s. a MDM Centrum s.r.o. za origi-
nální humánní přínos pro společnost při prosazování šarla-
tánské metody do medicíny

MDM Centrum se sídlem v Červeném Hrádku u Plzně je ne-
státní zdravotnické zařízení, které pomocí celostátní sítě pobo-
ček šíří novou technologii v medicíně, tzv. „mesodiencefalic-
kou modulaci“ (dále jen MDM). MDM Centrum je dceřinou
společností firmy ZAT a.s. z Příbrami, která se zabývá dodáv-
kami průmyslových řídicích systémů. Autorem metody MDM
je údajně ruský prof. Vladimír Pavlov, autor více než 50 vědec-
kých prací, žel nedohledatelných. Prof. Pavlov tvrdí, že se za-
býval výzkumem MDM více než 30 let. Terapie se provádí pří-
strojem MDM-2000/1, zkonstruovaným firmou ZAT a.s.

Terapie probíhá tak, že se přes namočenou vatou nasadí
pacientovi na hlavu elektrody a pustí se do nich speciálně
tvarované elektrické impulsy se zázračnými účinky. Tva-
ry impulsů jsou samozřejmě tajné, neboť jsou hlavním fi-
remním know-how. Jejich prostřednictvím jsou údajně pří-
znivě ovlivňovány struktury diencefala a mesencefala. Ak-
tivací těchto struktur má docházet k „harmonizaci různých
regulačních mechanismů“. Tuto aktivaci vysvětluje Pavlov
i firma ZAT a.s. blábolením o elektrické polarizaci, která
má vést „k přeskupování iontových struktur na buněčných
membránách“. Nejrůznějšími spekulacemi se pak vysvětlu-
je použitelnost přístroje k léčbě neuvěřitelného množství ne-
mocí. Program přístroje zahrnuje parametry pro 62 různých
léčebných procedur. **Jak ale autoři metody zjistili, kte-
rý tvar impulsů je vhodný pro kterou chorobu, vysvětleno
není. Právě tak se nedozvíme, proč elektrický proud zasa-
huje speciálně diencefalon a mesencefalon a vyhne se ostat-
ním částem mozku. Je nepochopitelné, že v ČR byl nesmysl-
ný a navíc řádně neověřený přístroj schválen pro léčbu di-**

abetické polyneuropatie a pro stavy spojené s poruchou mi-
krocirkulace v periferních tkáních.

Nepřekvapuje nás, že v síti poboček tuto absurdní meto-
du aplikují za úplatu „významní odborníci“ z řad homeopatů
a jiných průkopníků holistické medicíny. Považujeme však
za trapné, že metodě, jejíž deklarovaný princip je téměř na
100% mylný, uvěřili na základě svých dvou vlastních studií,
o jejichž kvalitě lze pochybovat, i dva čeští univerzitní pro-
fesoři Zdeněk Zadák a Milan Kvapil a stali se dokonce její-
mi hlavními garanty. Přitom prof. Kvapil zašel až tak dale-
ko, že tuto metodu sám za úplatu poskytuje ve své soukro-
mé ordinaci.

Důkaz o tom, že případný účinek metody je zřejmě jen
placebový, poskytla nezávislá studie odborníků z plzeňské
fakultní nemocnice, otištěná v impaktovaném zahraničním
časopisu. Proti MDM terapii se vyslovily i tři české lékař-
ské odborné společnosti. Firma s lidskou tváří, jak ZAT a.s.
sama sebe nazývá, na takové malichernosti nehledí a pro-
střednictvím svého MDM Centra propaguje bombasticky
MDM terapii ve všech médiích a vede jednání se zdravotní-
mi pojišťovny o zařazení léčby MDM mezi výkony hra-
zené z veřejného zdravotního pojištění. Ceny terapií jsou pa-
tříčně neúměrné: jedna terapie o 13 ti procedurách stojí ak-
tuálně 9900,-Kč (ještě nedávno však 25 tisíc, nebo se slevou
pro důchodce 15 tisíc), pro dlouhodobější léčbu si můžete
pořídit slevový balíček 2+1 za 19800,- až 30000,- Kč, neboť
firma doporučuje terapie po čase opakovat. Lámali jsme si
dlouho hlavu nad tím, proč renomovaná firma ZAT a.s. udě-
lala od svého letitého výrobního programu cimrmanovský
krok stranou. Ten důvod jsme našli v jednom článku býva-
lé předsedkyně představenstva ZAT a.s., citujeme:

*„...pomoc při vývoji a prosazení do praxe nové fyzikální
metody MDM na území EU, která účinně pomáhá léčit kom-
plikace nemocí, které jsou jinak jen těžce nebo zdlouhavě lé-
čitelné, bereme jako humánní přínos naší firmy pro společ-
nost.“*

**Humánní přínos oceňujeme i my, a to rovnou zlatem.
Doufáme, že si MDM Centrum i její mateřská ZAT vy-
věsí naše diplomy mezi své ostatní certifikáty a vloží je
do svých propagačních materiálů. Jistě jim napomohou
při jednání se zdravotními pojišťovny o úhradě léčby
metodami MDM z veřejného pojištění.**

(Bližší informace: více o firemní nabídce MDM Cent-
rum: www.mdmcentrum.cz. Podrobnější kritické stanovis-
ko k MDM obsahuje článek: „Mesodiencefalicí modula-
ce – nová zázračná léčebná metoda“, Zpravodaj SISYFOS
4/2013)

Zlatý Bludný balvan v kategorii jednotlivců

MUDr. Ludmila Eleková, za udatné tažení proti očkování

„Očkovat není nutné žádné děti. Byla bych ráda, kdyby lidé
konečně pochopili, že je irelevantní bavit se o závažnosti ne-

moci jako o kritériu vhodnosti očkování. I u závažných nemocí platí, že očkování proti nim oslabí imunitu proti všem infekcím, včetně té, proti které se očkuje.“

Tuto perlu, kterou jistě nechají odpůrci očkování do kamene tesat, nevypustil z úst nikdo jiný než MUDr. Ludmila Eleková, praktická i „alternativní“ lékařka, dnes přední bojovnice proti očkování.

Naše laureátka, coby homeopatka, je jistě zvyklá kriticky myslet a zvažovat, která léčba objektivně funguje a která je jenom efektem placebo. Jako praktická lékařka nejspíš provedla rozsáhlý imunologický výzkum účinků očkování... Aha, vlastně ne, pravda není ani jedno, ale to MUDr. Elekové nebrání zahlcovat média svými názory o zbytečnosti, ba dokonce nebezpečnosti očkování, které z ní dělají úspěšnou mediální hvězdu a kapacitu vyhledávanou alternativychtivými pacienty. Že by snad tady byl zakopaný pes? Kdepak, takhle podezřívavý by mohl být jenom ošklivý skeptik a my jsme jak známo hezcí skeptici.

Pokochejme se jasnými názory MUDr. Elekové:

„Nepopírám, že existují lidé naočkovaní horem dolem, kteří jsou zdraví. Mohou hovořit o štěstí.“

„Děti často po očkování přestávají broukat a žvatlat, až na měsíce, přestanou se usmívat a omezí oční kontakt, jsou plačtivé nebo naopak apatické, špatně spí, můžou se objevit febrilní křeče.“

„Obrna se nevyvítila očkováním, ale změnou diagnostických kritérií.“

„Studie potvrzují, že když zdvojnásobíte počet vakcín, zdvojnásobíte kojeneckou úmrtnost v dané zemi. Očkování děti zabíjí.“

Z jakých informací pro svá rozhodná tvrzení MUDr. Ludmila Eleková vychází? Jenom z těch, které její názor potvrzují. Jakékoliv relevantní studie vyznívající rozhodně ve prospěch očkování, má nejspíš za zmanipulované farmaceutic-

kou lobby a tudíž je odmítá brát v úvahu. Naopak si vybírá ty, které jsou jistojistě nezávislé, protože pocházejí od členů antivakcinační lobby a ta je, na rozdíl od té vakcinační, přeci jenom ta správná a poctivá ve své práci. Že jsou jejich studie a články skoro vždy snadno vyvratitelné kvůli manipulaci se vstupními daty a čarováním se statistikami? Ale kdeže, očkování je zlo a fakta na tom nic nezmění.

Oškliví lékaři a vědci, kteří se očkováním, na rozdíl od paní Elekové, skutečně zabývají, naznačují, že by měla vrátit diplom. My jsme rozhodně proti, protože je věštecky prokázáno, že šarlatán bez titulu MUDr. má o třetinu nižší příjmy a to my naši nositelce nepřejeme. Naopak. Věříme, že náš Balvan udělá z paní MUDr. Ludmily Elekové ještě větší hvězdu alternativního nebe, světici a mučednici. Zajistí jí nehynoucí slávu na poli boje proti očkování a ošklivé medicíně postavené na důkazech, které nestačí pro její tvrzení pocity, dojmy a irelevantní zmanipulované studie, ale objektivní zjištění, podložená vícečetnými a seriózními výzkumy.

Koho zajímá pravda? Hlavně, že klienti se do vaší homeopatické ordinace hrnou. No ne?

(Související články: Milan Kubek: Stanovisko České lékařské komory k očkování. Zpravodaj SISYFOS 1/2014, Pavel Vlašánek: MUDr. Ludmila Eleková a propagace „bad science“. Tamtéž)

Medicína a alternativní medicína z pohledu spotřebitele a jeho financí

Pavel Vlašánek

To, že konvenční medicína je pouhým strojem na peníze, lékařům jde o léčení příznaků, ne příčin, a tak z vás můžou stálou a opakovanou léčbou tahat další a další peníze, jestli se chcete opravdu uzdravit a ušetřit, dejte přednost léčitelům a alternativě, případně samoléčbě, jsou běžně známé názory odpůrců medicíny a snad i vědy. Podívejme se tedy, kolik stojí léčba, kolik léčitelství, kolik stojí léky a kolik homeopatika a jak to tedy s tou finanční stránkou celkově je.

(Po zbytek textu budu pro jednoduchost používat následující dělení léčiv na léky, homeopatika a bylinky.)

Výroba léčiv

Zástupcem výrobců léků i bylinných přípravků bude společnost Teva. Teva je obrovská společnost soustředící se na generika se 46 000 zaměstnanci celkově ve světě a čistým ziskem 1,9 miliard dolarů v roce 2012. Mezi výrobce homeopatik zmíním největší takovou společnost na světě BOIRON. Má 3 900 zaměstnanců a čistý zisk 49,63 miliónů eur za rok 2012. Což je asi 68,16 miliónů dolarů.

Porovnání mezi Tevou a BOIRON z hlediska financí nemá valného smyslu. Částky pramení ze spousty faktorů a jsou každá úplně jinde. Zajímavé ovšem je, kolik vydělává jediný výrobce homeopatik. Jeden zástupce alternativní medicíny má roční čistý zisk asi 1,4 miliard českých korun. Navíc se bavíme o velké společnosti, která vyrábí **pilulky na běžícím pásu**. To značně odporuje příležitostným naznačením, že ti alternativci nejsou jako ostatní farmaceutické společnosti a že snad homeopatika vyrábí s láskou a ručně někde na louce. **Homeopatika jsou součástí průmyslu, stejně jako konvenční farmacie**. To je fakt. Uvažovat o medicíně jako businessu a zcela přitom opomenout alternativní coby jeho součást považuji za demagogii. Je zcela logické, že výroba léku a léčení lidí bude business. Bude tomu tak do té doby, než se lidstvo přestane chtít léčit. Stejně jako bude výroba dopravních prostředků obrovský business, dokud budeme potřebovat mobilitu, nebo IT průmysl, dokud bude třeba výpočetní výkon.

A když už jsme u toho porovnávání průmyslů a jeho gigantů, tak v automobilovém průmyslu má příjmy 241,6 miliard dolarů samotná společnost Toyota, v IT průmyslu má příjmy 170,9 miliard dolarů samotný gigant Apple. Z prestižního žebříčku společností Fortune 500 pro rok 2013 vyplývá, že v průmyslu Healthcare: Pharmacy and other services (Zdravotní péče: farmacie a další) je z hlediska příjmů první společnost na 24. místě ve světě a druhá až na 341. Pro zajímavost, ze zprávy Světové zdravotnické organizace (WHO) Global Vaccine Market Features and Trends (Vlastnosti a trendy světového trhu vakcín) vyplývá, že světové prodeje vakcín tvoří 2% prodeje všech léčiv. To jen na okraj k věčnému argumentu odpůrců vakcín, že je to „skvělý byznys“.

Nemá cenu v článku o financích příliš rozepisovat, co jsou homeopatika a co obsahují. Z chemického hlediska mají množství účinné látky hluboko pod hranicí detekovatelnosti. Uživatelé v tom nevidí problém a často odkazují účinnost na paměť vody. Ta je vzhledem k současnému stavu poznání vyloučena. (Doporučuji práci, na níž se podílel prof. Pavel Jungwirth *Mechanisms of Acceleration and Retardation of Water Dynamics by Ions* a kterou zmiňuje i v rozhovoru pro Český rozhlas ze dne 22. srpna 2013.)

Ptejme se tedy čistě z ekonomického hlediska: je dražší granule Belladonny, nebo tabletky Paralenu?

Paralen. Obsahuje Paracetamol 500 mg v 1 tabletě. Pomocné látky: předbobtnalý kukuřičný škrob, povidon 30, sodná sůl kroskarmelosy, kyselina stearová.

Belladonna. Atropa belladonna (pod hranicí měřitelnosti v 1 granulí). Pomocné látky: sacharóza, laktóza.

Jinými slovy se můžeme ptát: je dražší granulka cukru nebo tabletky obsahující paracetamol a další látky?

Z toho vyplývá jedna věc. I kdyby stála homeopatika tolik, co léky, tak na vás jako zákazník vydělá alter-firma výrobce více než ta konvenční. To je fakt. Ani nezmiňuji rozdíly v tom, co vše musí být splněno pro obě skupiny, vzhledem k české legislativě. O tom ještě dále.

Teď zkusme vybrat konkrétní léčiva a podívat se, kolik stojí.

Užívání léčiv

Pro účely srovnání jsem sepsal několik problémů, které považuji za běžné pro lidi svého věku. Řekl bych, že i jinak zdravého člověka čas od času přepadne bolest v krku nebo kašel.

Snažil jsem se najít oficiální žebříčky prodeje pro český trh, ale neúspěšně. Vybral jsem tedy léky, které považuji za běžné a které asi každý zná. Ohledně homeopatik jsem čerpal informace převážně ze serverů Svět homeopatie, který působí velmi kvalitním dojmem, a Ke zdraví, který obsahuje velmi přívětivý systém vyhledávání.

Vypadá to v neprospěch konvenční medicíny? Řekl bych, že ne. Je třeba vzít v potaz, že zatímco léky dávkujeme většinou po jednom, tak homeopatika většinou po pěti granulích. A to třeba čtyřikrát denně nebo co půl hodinu!

Při výběru pro mě faktor ceny nehrál roli. Vzal jsem běžné léky a homeopatika, která jsem našel nejčastěji coby přípravek proti tomu kterému problému. Navíc různé druhy monokomponentů, což jsou v tabulce kromě Homéogène všechny, stojí stejně.

Homeopatika se tedy vám, jako koncovému zákazníkovi, cenově pravděpodobně nevyplatí.

Poznámka o legislativě

Více o léčivech psát nebudu, takže jen poslední zmínka, jak to je s nimi před zákonem. V české republice podléhají správně Státního ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL). Nároky na bezpečnost, účinnost a kvalitu definuje Český lékopis, kde část o homeopatikách pochází z Evropského lékopisu.

V souladu s §28 zákona č. 378/2007 Sb podléhají homeopatika zjednodušenému postupu registrace.

(1) Zjednodušenému postupu registrace, v rámci kterého se nevyžaduje důkaz léčebné účinnosti, podléhají pouze hu-

Problém	Lék	Cena	Homeopatikum	Cena
Bolest v krku	Jox (sprej)	110 Kč	Homéogène 9 (60 tablet)	90 Kč
Kašel	Bromhexin12 (kapky)	80 Kč	Ferrum phosphoricum (80 granulí)	80 Kč
Bolest hlavy	Nalgesin (10 tablet)	70 Kč	Bryonia (80 granulí)	80 Kč
Horečka	Paralen 500 (12 tablet)	40 Kč	Belladonna (80 granulí)	80 Kč
Kinetóza	Kinedryl (10 tablet)	70 Kč	Borax (80 granulí)	80 Kč

mánní homeopatické přípravky splňující následující podmínky

a) jsou podávány ústí nebo zevně,

b) v označení na obalu humánního homeopatického přípravku ani v jakékoli informaci, která se ho týká, není uvedena léčebná indikace,

c) ředěním lze zaručit bezpečnost humánního homeopatického přípravku; prováděcí právní předpis stanoví postup pro ředění humánního homeopatického přípravku.

U homeopatických přípravků tedy nejsou nutné klinické testy. Což dělá výsledný produkt opět levnější.

V životním cyklu léku je pro nás jako uživatele klíčový moment Registrace, po kterém se přípravek dostane na trh. Srovnajme pro ilustraci homeopatika s bylinnými přípravky. Léčiva se dělí do anatomicko-terapeuticko-chemických skupin (ATC), kde mají homeopatika speciální oddíl V12, *Různé přípravky* -> *Homeopatika a bylinné přípravky VII*, *Různé přípravky* -> *Fytofarmaka a živočišné produkty*. Obě podléhají zjednodušenému postupu registrace a můžou tak působit podobně. Je mezi nimi ovšem výrazný rozdíl.

Vezměme třeba přípravek Chamomilla, vyrobený Tevou, což je tekutý extrakt heřmánku. V příbalovém letáku můžeme vidět, že obsahuje látku *matricariae extractum fluidum*, což je samotný extrakt. Podle velikosti lahvičky pak 25ml nebo 100ml. Jde o tinkturu, kde na detaily ohledně výroby a kontroly kvality můžete nahlédnout do lékopisu. Výrobek zařazen pod skupinu V11 musí splňovat požadavky popsané v Encyklopedii SÚKLu, kde je pro nás zajímavé:

Je prokázáno, že tento přípravek za daných podmínek použit není škodlivý, že farmakologické účinky nebo účinnost tohoto přípravku jsou zřejmé na základě dlouhodobého používání a zkušeností.

Tyto poznatky sdružuje Evropská léková agentura (EMA), přesně pak Committee on Herbal Medicinal Products (HMPC). Bylinky ve farmácii tedy nejsou nějaká šedá zóna, jak si někteří lidé myslí.

Naproti tomu máme homeopatika. Jejich schvalování spočívá pouze v kontrole kvality a bezpečnosti pro užívání. Není to zas tak překvapivé, přípravky neobsahují žádnou léčivou látku a při tak přísných restrikcích, jaké jsou kladeny na byliny a léky, by mezi léčiva vůbec nemohly projít. Heřmánek má homeopatickou podobu v přípravku Chamomilla Vulgaris.

Vraťme se k finanční stránce. Na jedné straně máte přípravek konvenční medicíny s heřmánkovou tinkturou za cenu při 25ml kolem 70 Kč a na druhé máme homeopatický přípravek, který heřmánku neobsahuje ani molekulu, za 83 Kč. Začíná to být úsměvné.

Doporučuji ještě zajímavou přednášku MUDr. Martina Votavy, Ph.D. Vývoj nového léčiva, kde uvádí, že náklady na vývoj a registraci jednoho léku jsou až 800 milionů dolarů, přičemž celý proces trvá asi 10 let.

Závěr ohledně léčiv je jasný. Homeopatika mají mnohem menší cenu a mnohem menší náklady při uvádění na trh. Přesto nestojí zlomek ceny léků, ale srovnatelně.

Lékařská a léčitelská péče

Jak se pohybují ceny vyšetření pro uživatele alternativní medicíny, shrnuje následující tabulka.

Jméno	Město	Cena
MUDr. Ludmila Eleková	Praha	až 2000 Kč
Mgr. Margit Slimáková, Ph.D.	Praha	od 990 Kč
MUDr. Naděžda Stauderová	Ostrava	1000 Kč
Václav Hrabák	Praha, Plzeň	1400 Kč
Humplíková Radana	Studénka	350 Kč
Mgr. Cekotová Svatava	Zlín	1200 Kč
Mgr. Martina Pavlasová	Brno	800 Kč
Mgr. Kateřina Vejrychová	Pardubice	1000 Kč
MUDr. Marta Štecová	Opava	700 Kč

Vybíral jsem náhodně různě po republice. Ptát se, zda je vyšetření u konvenčního lékaře oproti alternativnímu z pohledu pacienta finančně výhodnější, je asi zbytečné. Na jedné straně 30 Kč, na druhé kolem 1000 Kč. Takhle to asi lidé, kteří vidí v medicíně jen stroj na peníze, zatímco v alternativní úžasný a přátelský způsob léčby, nemyslí.

Požádal jsem tedy svoji pojišťovnu o zaslání přehledu vykázané péče, ať se podívám, kolik stojí léčba, kterou pacient neplatí přímo. Měl jsem teď bohaté období na různá vyšetření, takže mám celkem komplexní obrázek. Obsahuje praktického lékaře, zubaře, endokrinologa a pneumologa. Plus související jako ambulance radiologie, či hematologická laboratoř. Jaké tedy byly ceny?

Praktický lékař: .. opakované komplexní vyšetření – 476 Kč
Pneumolog: ..... cílené vyšetření – 294 Kč
Endokrinolog: .....komplexní vyšetření – 579 Kč
Zubař: .....preventivní prohlídka – 336 Kč

Za sebe z mého seznamu, který má 8 stran, hodnotím jako nejnáročnější flexibilní bronchoskopii. To vám strčí endoskop do plic a koukají, co tam máte. Nebo nemáte. Tento zákrok, který zjevně nemůže dělat jen tak někdo, stál 571 Kč. Nejdražší položkou je CT vyšetření hlavy nebo těla nativní a kontrastní za 1906 Kč a nejlevnější je separace séra nebo plazmy za 14 Kč. Předpokládám však, že pokročilé diagnostické metody nelze nahradit technikami alternativních léčitelů. Tedy, na tom CT nebo rentgenu stejně skončíte, když se potřebuje ošetřující osoba podívat dovnitř. Nebo ne?

Okrajové možnosti

Ke konci bych mohl popsat ještě dvě další záležitosti, o kterých se v souvislosti s alternativní léčbou hovoří. Je to MMS a koloidní stříbro.[O těchto prostředcích se lze dočíst v knize J. Heřta „Alternativní medicína a léčitelství“ – pozn. red.]

MMS – Miracle Mineral Supplement

Jde o roztok chloritanu sodného NaClO₂, který se smísí s roztokem kyseliny citrónové (aktivátor). V této směsi se začíná uvolňovat oxid chloričitý ClO₂. Používá se jako bělidlo nebo třeba k desinfekci vody. Užívá se vnitřně, naředěný dle potřeby, coby zázračný všelék.

Přijde mi dost zvláštní, že lidé, co na jednu stranu odmítají očkování i kvůli těm všem chemikáliím, co obsahují, bez problémů dají MMS svým dětem. Jak jsem už psal, alternativní život, souznění s přírodou a odmítnutí očkování jdou často ruku v ruce. Pro odpůrce éček; oxid chloričitý je E926.

MMS už dohromady s aktivátorem nelze díky zásahu SÚKLu pořídit, ale stále můžete sehnat jednotlivé komponenty odděleně. Chloritan sodný koupíte ve 100ml zhruba za 390 Kč a kyselinu citrónovou asi za 20 Kč.

Koloidní stříbro

Název prozrazuje vše. Zázrak získáte vyrobením koloidu stříbra. Tento pak používáte vnitřně i zevně a těšíte se výbornému zdraví. Propagace přípravku hovoří o všeléku, jak taky jinak, kde lahvička 500ml vyjde na 290 Kč. Polykáte tedy částičky stříbra rozptýlené ve vodě. A podáváte i dětem.

Účinky koloidního stříbra coby všeléku nebyly nikdy prokázány. Ovšem pokud jim věříte, můžete si i zakoupit přístroj, třeba za necelé 4000 Kč, k jeho výrobě. A možná vám i zmodrá kůže, jak se stalo politikovi Stanu Jonesovi.

Zamyšlení na závěr

Hranice mezi alternativní medicínou a medicínou není moc ostrá. Někdo považuje bylinky za alternativní, někdo ne, pokud jde o výrobek farmaceutické společnosti. Líbí se mi způsob, jakým tento problém rozsekl Tim Michin: „Neexistuje nic jako alternativní medicína. Existuje jen medicína a pak postupy, u nichž nebylo dokázáno, jestli fungují.“ Popř. vtipnější: „Víte, jak se říká alternativní medicíně, u které byl prokázán účinek? Medicína.“

Jak se zdá, prohlášení o drahé a jen po penězích jdoucí konvenční medicíně oproti té správné a levné alternativní je jen další pověra. Jak už jsem psal výše, to, že bude medicínský průmysl obrovský business je zjevné, neboť starost o naše bližní je jedna z věcí pro lidstvo typická. Že bude alternativní medicína velký business možná nebylo tak zřejmé, ale je tomu tak. Rozdíl jsou až nesrovnatelně menší náklady na výrobu, ovšem při podobných cenách konečných produktů. A podstatně dražší péče, alespoň při běžných problémech.

Nemám žádný problém s tím, když někdo říká: „Hele, rád bych zkusil homeopatiku. Lehnout si do postele, budu pít čaj a k tomu zobat granulky.“ Tomu není co vytknout. Problém ale nastává v případech, kdy se rétorika změní na: „Vykašlete se na předražené léky a celou propagandu farmalobby! Přestaňte brát drahou chemii a přejděte na homeopatiku a alternativní léčbu. Nebuďte ovce!“

To už je čirá manipulace. Z článku vyplývá minimálně následující:

- **farmacie není největší business na světě,**
- **očkování není největší business na světě, tvoří asi 2% prodeje všech léčiv,**
- **výroba homeopatik je součástí farmaceutického průmyslu,**
- **výrobce homeopatik na svých zákaznících vydělá na jednom produktu pravděpodobně mnohem více než výrobce léků,**
- **léčitelé a homeopati jsou dražší než konvenční lékaři.**

Otázkou ale je, proč se mezi menšinou veřejnosti těší tak špatné pověsti právě konvenční farmaceutický průmysl? Dovolte mi malou úvahu na závěr.

Když jsem nemocný, můžu si naordinovat pocení v posteli a čaj s citrónem. Když si k tomu přiberu i homeopatiku, nic tím nezkažím. A dostáváme se k jádru věci. Proč tedy důvěřivcům homeopatika neprodat? Zpětně se nedá zjistit, jestli opravdu něco udělala. Pro korektnost řekněme, že pro běžného člověka u léků také ne. Navíc, pokud někdo používá v tu chvíli vhodnou léčbu a k ní homeopatiku s tím, že když se to zhorší, vyhledá lékaře, v čem je problém? Tady obchodní příležitost přímo bije do očí. Pro výrobce bezpečné a levné.

Toto jinde není možné. Řekněme, že se povrchově škrábnete na kůži. Zranění se vám zahojí, ať už použijete homeopatickou mast nebo ne. Lidské tělo je obdivuhodný mechanismus, jeho regenerace speciálně. Na druhou stranu, co třeba automobilový průmysl? Pro jednoduchost omezme veškerou dopravu jen na automobily. Když se chcete dostat z bodu A do bodu B, potřebujete prostě jet. Nemáte jinou možnost, nemůžete si o půlnoci zatančit při měsíčku tříkrát dokola, zapálit rudou svíčku a na krk pověsit citrín. To vám nepomůže.

Medicína je jaksi virtuální. Cílem je uzdravit se, a co k tomu vedlo, je pro spoustu lidí neviditelné. Když jste najednou zdraví, nejde vidět, co vám pomohlo. Oproti tomu když se objevíte v místě B, víte, že jste právě vystoupili z auta poté, co jste vyjeli z místa A. Možná je tedy medicína přirozeným cílem šarlatánů a jim podobných právě proto. Můžou tvrdit, že vás vyléčilo cokoliv. A dokažte jim, že to tak není.

Závěrem bych tedy shrnul, že existuje množství lidí, kteří platí nehorázné sumy za cukrové pilulky, místo bylin používají přípravky, kde není po bylině ani vidu ani slechu, dávají neuvěřitelné množství peněz za léčitele a poradce... a přitom nadávají většinu, že jsou ovce, které poslouchají lékaře, a že kupují drahé, snad nikdy nevyzkoušené léky, čímž podporují ten největší business na světě, farmaceutický. **Prostě platí více, navíc za kliniky neprověřené prostředky a postupy, a přitom nadávají většinu, že ta platí více a k tomu se i nechává manipulovat.**

Dává to smysl? Ne.

Paranormální výzva má za sebou první test – proutkař v něm neuspěl

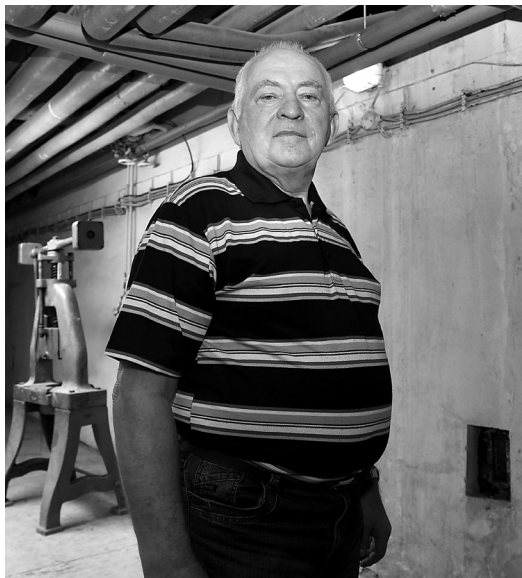
Leoš Kyša

Paranormální výzva Českého klubu skeptiků Sisyfos, vyhlášená prvního ledna 2014, má za sebou první experiment. Proutkař Josef Škoda se v něm pokusil prokázat schopnost detekce a odrušení geopatogenních zón.

Paranomální výzva Českého klubu skeptiků Sisyfos navazuje na Evropskou skeptickou milionovou cenu, kterou v roce 2013 vyhlásil belgicko-vlámský skeptický klub SKEPP ve spolupráci s evropskou skeptickou společností ECSO pro každého, kdo prokáže za kontrolovaných podmínek paranormální schopnosti, resp. takové schopnosti, které jsou podle současných vědeckých poznatků nemožné. Během jednoho roku proběhly na území Evropy testy různých paranormálních schopností z oblastí jako je jasnovidnost, telepatie, telekineze, proutkařství apod. Nikdo z účastníků těchto testů neuspěl, respektive jeho výsledek nebyl přesvědčivý. Přestože v Evropě výzva trvala celý rok a v České republice půl roku, objevilo se i u nás mnoho zájemců, kteří nakonec z různých, třeba i časových důvodů připravované testy nepodstoupili. Proto Český klub skeptiků vyhlásil novou výzvu, která je časově neomezená. Pokud v ní uchazeč uspěje, získá částku deset tisíc korun a navíc se Sisyfos zavazuje takového člověka doporučit do testování nadace Jamese Randiho o milion amerických dolarů. Doporučení národní skeptické organizace je totiž základní podmínkou pro účast v milionové Randiho ceně - One Million Dollar Paranormal Challenge. Kritérium úspěšnosti bylo stanoveno na 1 : 1000.

Geopatogenní zóna

Prvním uchazečem roku 2014 v rámci Paranormální výzvy Českého klubu skeptiků Sisyfos o prokázání svých domnělých paranormálních schopností se stal Josef Škoda. Tento muž se už více než čtyřicet let věnuje proutkaření. S pomocí různých druhů proutkařského náčiní (dřevěné i kovové proutky a virgule) detekuje podzemní vodu a také geopatogenní zóny. Jde o zóny tzv. negativní energie, jejichž existenci věda popírá. Proutkař je však přesvědčen o tom, že je schopen tyto zóny nejen pomocí proutkařského vybavení detekovat, ale také odrušit. Ono odrušení je na první pohled bizarní, ale proutkaři spolehlivě funguje, tedy pokud je jím detekovaná geopatogenní zóna odrušena, již ji svými schopnostmi nedetekuje. Jak ono odrušení vypadá? Stačí dát k sobě dnem vzhůru dva keramické talíře a položit je na nejvyšší bod v místnosti, kde je nalezena geopatogenní zóna.

Experiment jsme proto připravili velmi jednoduše podle modelu, který jsme si vyzkoušeli už během „květinového“ experimentu se Stanleyem Bradleyem. Jedna skupina hodem kostkou určila, ve kterých krabiciích se budou skrývat talíře v takové poloze, aby zónu odrušily a ve kterých budou v takovém umístění, aby geopatogenní zóna nebyla odrušena. Aby se talíře neposouvaly, necinkaly, či nezískaly jinou polohu, byly pevně zafixovány izolepou.

Experiment probíhal následovně: první skupina se zástupcem pana Škody kostkou určila kde bude jaká poloha talířů a nachystala je do krabic. Zavřené krabice pak čekaly na zemi v místnosti na příchod druhé skupiny, ve které byl sám uchazeč. Každá krabice byla postupně postavena na nejvyšší místo v místnosti nad uchazečem dříve identifikovanou geopatogenní zónou. Uchazeč se svým proutkařským náčiním procházel skrz zónu a podle toho jak reagovalo určoval, zda byla zóna odrušena či nikoliv. Každá krabice pak byla správně označena.

Jak test dopadl? Očekávatelně. Ve čtrnácti případech se podařilo Josefu Škodovi správně identifikovat co se v krabici skrývá (odrušovač zóny či nikoliv) a v šestnácti případech se mu to nepodařilo.

Síla sebeklamu

Bylo skutečně poučné a fascinující sledovat výkon proutkaře před testem i během samotného testu. Josef Škoda o svých schopnostech nikdy nepochyboval. Pokud věděl,

zda se v krabici skrývají talíře položené na sebe tak, aby odrušily domnělou geopatogenní zónu, tak spolehlivě jeho proutky ukázaly, že je zóna odrušena a naopak. Jenže v okamžiku, kdy ty samé talíře na tom samém místě byly v té samé krabici umístěny stejným způsobem, ale uchazeč nevěděl jakým, jeho schopnosti se „vypařily“, jeho reakce se jevily jako náhodné. Co se stalo? Nic jiného než že proutkař názorně ukázal jak vypadá síla sebeklamu a jak pracuje podvědomí proutkařů, kteří vyhledávají geopatogenní zóny či třeba detekují bioenergií jako v případě dřívějšího testu, který jsme provedli se Stanleyem Bradleyem. Proutkaři dokážou věci správně identifikovat virgulí, pokud vědí, co jim má virgule ukázat. Pokud je podrobíte zaslepenému testu,

přestávají jejich paranormální schopnosti náhle fungovat. Výsledek našeho testu tak vlastně není nijak přínosný pro fyziku, ale pro psychologii. Naše nahrávka testu ukazuje, jak pracuje podvědomí proutkařů.

Experiment v rámci výzvy proběhl korektně a bez emocí a výsledek byl jako objektivní přijat oběma stranami. Nabídlí jsme panu Škodovi (což platí i pro předchozí neúspěšné uchazeče), že jsme připraveni v případě zájmu test provést znovu za případně upravených podmínek, tedy pokud zůstane zachována průkaznost experimentu. Pan Škoda to nejdříve přijal, ale když nadále testoval své „schopnosti“ dvojitě zaslepenou metodou, nebyl už nikdy schopen překročit úspěšnost padesát procent. Další test tak vzdal.

Paranormální výzva Českého klubu skeptiků Sisyfos navyšuje odměnu o 1 000 000 Kč

Leoš Kyša

Český klub skeptiků Sisyfos nabízí od 1. 5. 2014 ve spolupráci s dobrovolnými donátory v čele s Václavem Dejčmarem částku ve výši 1 020 000 Kč osobě, která v kontrolovaném dvojitě zaslepeném experimentu prokáže existenci paranormálních schopností, respektive takových schopností, které jsou podle současných vědeckých poznatků nemožné.

Paranormální výzva Českého klubu skeptiků Sisyfos byla vyhlášena prvního ledna 2014. Český klub skeptiků Sisyfos se zavázal vyplatit každému, kdo výše zmíněné paranormální schopnosti prokáže, deset tisíc korun a výsledky daného experimentu zveřejnit. Navíc, pokud ve Výzvě uchazeč obstojí, zavazuje se Sisyfos takového člověka doporučit do testování nadace Jamese Randiho, kde v případě kladného výsledku je možno získat 1 000 000 USD. Doporučení od univerzitního akademika nebo od národní vědecko-výzkumné organizace je totiž základní podmínkou pro účast v milionové Randiho ceně - One Million Dollar Paranormal Challenge.

Na rozdíl od Randiho One Million Dollar Paranormal Challenge se může k Paranormální výzvě kdokoliv dobrovolně připojit a nabídnout navýšení finanční odměny pro toho, kdo ve dvojitě zaslepeném experimentu překoná stanovenou hranici úspěchu 1:10 000. K Paranormální výzvě se nyní připojili Václav Dejčmar, který navýšil odměnu o 1 000 000 Kč a anonymní dárce, který se též zavázal vyplatit úspěšnému částku 10 000 Kč. Stejnou částku pak v případě úspěchu vyplatí i Klub skeptiků Sisyfos. K navýšení odměny se může přidat každá osoba, která se v čestném prohlášení (od částky 10 000 notářsky ověřeném) zaváže do jednoho měsíce vyplatit přislíbenou částku tomu, kdo překoná stanovenou hranici úspěchu.

Vzhledem k navýšení odměny byla výzva upravena jako dvoukolová. V prvním kole je stanovena hranice úspěchu 1:1000 (tj. pravděpodobnost náhodného úspěchu nepřesáhne jednu tisícinu). Tomu, kdo hranici překoná, budou vypla-

ceny zpět náklady na experiment stanovené v předem uzavřené smlouvě. Účastník, který uspěje v prvním kole, postupuje do kola druhého, pro které bude uzavřena nová smlouva. V něm je kritérium úspěchu nastaveno na 1:10 000. Pokud uchazeč uspěje i ve druhém kole, bude mu vyplaceno Václavem Dejčmarem 1 000 000 Kč a ostatními donátory předem dohodnutá částka.

O bližších okolnostech naší výzvy, požadavcích na uchazeče a pravidlech testování jsme psali ve Zpravodaji SISYFOS 1/2014 v článku Praranormální výzva Českého klubu Sisyfos.

Uchazeči mohou kontaktovat organizační výbor buď přes webové stránky www.paranormalnivyzva.info nebo na emailové adrese milionovacena@sisyfos.cz

Jsem přepólovaný aneb skeptická procházka festivalem EVOLUTION 2014

Čeněk Zlatník

Výstaviště v Praze Holešovicích poskytlo ve dnech 11. – 13. 4. 2014 již podesáté své prostory naší největší přehlídce esoteriky a všemožných alternativ. Ve výstavní hale Průmyslového paláce i venku před vchodem mělo stánky 339 firem, proběhlo tu 160 přednášek, tančilo se a cvičilo, křtily se knihy a dokonce se sypala mandala z barevných písků. Počet návštěvníků činil 14 426 (podle www.festivalevolution.cz).

Pro návštěvníka-skeptika to byl učiněný ráj či peklo, jak se to vezme. Jednotlivec nemůže během pár hodin, než padne vyčerpáním, obsáhnout, tím méně kriticky hodnotit, zdaleka vše, co se tu vystavova-

lo nebo říkalo. Je tomu spíše tak, že každý esoterik či alternativovec, který za něco stojí, se tu hleděl ukázat. Mohli jsme se přesvědčit, jak se činí laureáti Bludných balvanů - Anna Strunecká, Josef Jonáš, Milan Calábek, Tomáš Pfeiffer, Milan Gelnar, Igor Chaun, časopis Regenerace, firmy Joalis, Zapper, Bicom aj. Ocenění je neodradilo, příkladem je vystoupení Igora Chauna.

Vystavovatelé byli rozděleni do pěti sekcí: Biostyl, Zdraví, Ecoworld, Inspirace, Alternativa.

Potravinám, jejich doplňkům, zdravé (skutečně či domněle?) výživě a kosmetice bývá rok od roku věnováno více prostoru, letos hodně přes polovinu výstavních ploch. Zvláště v pravém a středním křídle Paláce se nabízelo tolik pamlsků k nezávaznému ochutnání, že nešlo odolat. Skromnější návštěvník se tu nasytil, byv zavalen dobrem a pohodou. Seznámil se nejen s jednotlivými produkty, ale také s tím, jak vznikají; připomněly se tu bio- či eko- farmy, pekárna, mlékárna... a samozřejmě nechyběla ani literatura o tom všem. Byl tu dokonce stánek s bio-oblečením.

My skeptici „víme svý“ a nakonec vše pokazíme, že? Co je „bio“, to je nám podezřelé, neb to obvykle podléhá trojčlenné mantře: žádná minerální hnojiva, žádné „průmyslo-

vé“ pesticidy, žádné genové modifikace. Rizika téhle mantry známe z přednášek pana profesora Zdeňka Opatrného – jsou vážná, celospolečenská, ale obvykle se netýkají užitné hodnoty konkrétního produktu. Od profesora Jiřího Heřta zase víme, že běžná strava obsahuje dostatek vitaminů a dalších potřebných složek, takže vitaminové tabletky, lahodné sirupy a všemožné potravinové doplňky, které se nám ze všech stran (a nejen zde) vnučují, nemají opodstatnění a při normální životosprávě jsou zbytečné. Obvykle nám veškeré ty „zdravé“ produkty nijak neprospějí ani neuškodí, „pouze“ odlehčí peněženku o nějakou stokorunu, čímž naplní smysl své existence.

Závažnější je to s bylinami, zakoupenými mimo lékárnou, u nichž nemá kupující jinou záruku než důvěru v prodejce. Nebezpečné jsou prostředky, které záměrně vytvářejí klamnou iluzi účinného léku a nemocného člověka tím mohou zmást a posléze poškodit; jsou to homeopatika, antioxidanty, koloidní stříbro, prostředky pro detoxikaci či odkyselení organismu, podporu imunity, zbavení stresu, atd. atd. To vše bylo na veletrhu hojně zastoupeno.

Levé křídlo Paláce mělo jiný ráz, bylo bez pamlsků, nepočítáme-li Diamantovou vodu u paní Horké. Byla tu znát

přítomnost tajemna. Před vstupem mě zdarma vyčistili brýle, nicméně koupil zázračného čisticího prostředku za několik set jsem odolal. Čisté brýle se hodily k prohlídce nevídaného.

V těchto místech se věštilo, pracovalo s energiemi a meditovalo. Četlo se z ruky, automaticky kreslilo a psalo. Vykládaly se karty, vystavovaly léčivé kameny, amulety a mandaly. Prodávaly se pomůcky nezbytné k provozování magie, od kouzelnických hůlek po vykuřovadla. Nabízely se esoterické knihy a časopisy, leč jaké zajímavé publikace se velkoryse rozdávaly. Coby věštkyně a čarodějnice se představila populární herečka Květa Fialová. Známa chodovská Galerie Cesty ke světlu ukázala, že má zaručenu budoucnost, přes nedávné úmrtí Zdeňka Hajného.

Upoutal mě stánek Dianetického centra (Scientologická církev) nabídkou měření stresu zdarma. Usedl jsem na židli, uchopil elektrody a dle pokynů přemítal o svých trablech. Ručička přístroje se pohnula k maximu, byl mě naměřen pořádný stres, jak jinak? Rychle jsem se vzdálil, prchnul před lákavou nabídkou odstressování, která již není zdarma; my důchodci si poradíme jinak.

Přilákal mě stánek České psychoenergetické společnosti. Nádherná siderická kyvadélka a virgule! Tázel jsem se slečny, zda je senzibilkou. Prý ano, stejně jako já, což jsem dosud netušil. A skutečně: uchopil jsem kyvadélko do pravé ruky a nechal viset nad otevřenou levou dlaní – a ono se samo rozkývalo, přičemž způsobně udržovalo rovinnou kyvu. Pak jsem podle pokynu obrátil levou ruku dlaní dolů. A co se nestalo – kyvadélko opisovalo elipsy. Prý to u mne funguje naopak, než u ostatních, jsem přepólovaný! Po této zdrcující informaci jsem Průmyslový palác opustil.

Litujete, že jste úchvatnou velevýstavu zmeškali? Nevadí, udělejte si pár hodin volna na dny 17. – 19. dubna 2015.

Návrhy na udělení Bludného balvanu

přijímáme celoročně, tedy do 31. prosince. Spolu s patřičným zdůvodněním je zasílejte na adresu balvany@sisyfos.cz. Výjimečně můžete poslat návrh listovní poštou na kontaktní adresu klubu. Více informací o naší satirické ceně

a jejím statutu naleznete na www.sisyfos.cz v položce hlavního menu „Ceny bludný balvan“. Nenavrhuje laureáty oceněné v minulosti – jejich přehled viz též http://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_nositelů_Bludného_balvanu

Velká sleva skeptických publikací

Jiří Heřt: Výkladový slovník esoteriky a pavěd – 90 Kč + poštovné (pultová cena 198 Kč)

Jiří Heřt: Alternativní medicína a léčitelství – 90 Kč + poštovné (pultová cena 240 Kč)

Vojtěch Mornstein: A přece se netočí – 90 Kč + poštovné (pultová cena 220 Kč)

Věda kontra iracionalita 4 – 90 Kč + poštovné (pultová cena 198 Kč)

Množstevní ceny

5 a více knih v libovolné kombinaci – 80 Kč za výtisk

10 a více knih v libovolné kombinaci – 70 Kč za výtisk

Upoutávky na všechny tyto knihy najdete na www.sisyfos.cz

Knihy lze objednat na mailové adrese vnoskova@centrum.cz

Pražané se mohou s nakladatelkou domluvit
na osobním předání, takže odpadne placení poštovného.

Organizacím a institucím lze vystavit fakturu
Knihy též nabízíme na skeptických přednáškách.

Přednášky cyklu Věda kontra iracionalita

pořádáme tradičně v budově Akademie věd ČR v Praze 1, Národní 3, v sále 206 od 17.00 hodin. Jsou veřejné, vstup je volný, do vyčerpání kapacity sálu.

Středa 17. 9. 2014

Bc. Leoš Kyša: **Záhada vnímání informací bez zraku**

Plenární schůze klubu Sisyfos (Čeněk Zlatník)

Středa 15. 10 2014

Prof. RNDr. Zdeněk Opatrný, CSc. (Přírodovědecká fakulta UK Praha):

GM plodiny, včely, čmeláci a pesticidy

Další termíny přednášek: 19.11., 17.12.

V červnu, červenci a srpnu se přednášky nekonají.

● **Zpravodaj Sisyfos** - neperiodický bulletin občanského sdružení Sisyfos - Českého klubu skeptiků, člena evropského sdružení ECSO (European Council of Skeptical Organisations) a světového sdružení CSI (Committee for Skeptical Inquiry). Zapsán do evidence tisku MKČR pod číslem MKČR E 11208. Vydáno s finanční podporou Akademie věd ČR.

● Kontaktní adresa Českého klubu skeptiků: PhDr. Zdeněk Jonák, U dejvického rybníčku 25, 160 00 Praha 6

● číslo účtu: 4444444444 (10 čtyřek) kód banky 2010

● Adresa na internetu: <http://www.sisyfos.cz>

● Zpravodaj Sisyfos, číslo 2/2014

- vyšlo v červnu 2014.

Editor: Leoš Kyša. Redakční rada: Čeněk Zlatník, Jiří Heřt, Zdeněk Jonák.

● Grafická úprava: Karel Kadlec

● Tisk: Sružení MAC s.r.o.,

Poděbradská 186/56, Praha 9, www.mac.cz

● Příspěvky do Zpravodaje Sisyfos posílejte na adresu:

Leoš Kyša, Višňová 579, Milovice 289 24. Lze též zasílat

na e-mail: Leos.Kysa@seznam.cz